

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 6.12.2010
KOM(2010) 714 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG
RÅDET**

om honningbiers sundhed

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG
RÅDET
om honningbiers sundhed**

I. Indledning

EU's bestand af honningbier (*Apis mellifera*) spiller en vigtig rolle både for bestøvningen og for produktionen af honning og andre biavlprodukter. EU har derfor indført visse harmoniserede bestemmelser for at beskytte og bevare biers sundhed, samtidig med at medlemsstaterne kan regulere andre aspekter af biavl og aktiviteter i tilknytning hertil. Biavlerne og deres organisationer er selv aktive på andre, ikke-regulerede områder og arbejder f.eks. på at indføre god biavlspraksis og retningslinjer. Denne komplekse ordning har fungeret godt i flere årtier. For nylig er der dog konstateret en stigning i dødeligheden blandt bier i flere lande i og uden for EU.

Det er vigtigt at beskytte biers sundhed proaktivt under hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende ved biavl, de forskellige implicerede parter og proportionalitets- og nærhedsprincippet.

I 2007 blev der vedtaget en dyresundhedsstrategi for Den Europæiske Union (2007-2013 – "Det er bedre at forebygge end at helbrede"¹), som i 2008 blev fulgt op af en handlingsplan² med særlige tiltag fordelt under fire søjler:

- prioritering af EU's foranstaltninger
- en moderne EU-ramme for dyresundhed
- bedre forebyggelse og kriseberedskab og
- videnskab, innovation og forskning.

Partnerskab og kommunikation med interesseparterne er to grundprincipper i strategien. Det overvejes også at gøre brug af ikke-lovgivningsmæssige initiativer til i højere grad at ansvarliggøre producenterne for sygdomme og øge deres kendskab hertil.

I tråd med strategiens ånd efterlyste biavlernes organisationer, som er bekymrede for biers sundhed i EU, for nylig mere fokus på spørgsmålet. I november 2008 vedtog Europa-Parlamentet desuden en beslutning om situationen i biavlssektoren³. Heri blev Kommissionen opfordret til at træffe særlige foranstaltninger og sikre, at foranstaltningerne koordineres.

Kommissionen har allerede iværksat en række initiativer for at tage hensyn til biavlssektorens bekymringer, og der er planer om flere initiativer.

¹ KOM(2007) 539 endelig, http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/index_en.htm.

² KOM(2008) 545 endelig, http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/documents_en.htm.

³ P6_TA(2008)0567 af 20. november 2008.

Målet med denne meddelelse er at **klarlægge de centrale spørgsmål** vedrørende biers sundhed og de **centrale foranstaltninger**, som Kommissionen agter at træffe for at løse dem.

Meddelelsen bør danne grundlag for yderligere drøftelser med Europa-Parlamentet, Rådet og medlemsstaternes myndigheder og interesseparterne. Dette bør bidrage til at identificere, hvilke **yderligere foranstaltninger** der måtte være behov for på EU-plan.

II. EU's biavlsektor

Biavl er en veludviklet aktivitet i EU, både som erhverv (avlere med over 150 bi-stader) og som hobby. Der er ca. 700 000 biavlere i EU, hvoraf ca. 97 % driver biavl som ikke-erhvervsmæssig virksomhed og råder over ca. 67 % af staderne i EU. Det anslås, at honningproduktionen er på næsten 200 000 t. Biavl er også forbundet med produktion af andre produkter som voks, gelée royale, propolis mv.

Bier er desuden vigtige bestøvere sammen med andre insekter og organismer.

De forhold, der skal ses på i forbindelse med sektoren, omfatter bl.a. de forskellige former for biavl (erhverv eller hobby, faste eller flytbare bigårde, stadeflytning), de væsentlige forskelle mellem biers sundhed og teknologien sammenlignet med dyr som f.eks. kvæg og fjerkræ, de forskellige regioner (klima, traditionel/lokal produktion) og sygdomsudbredelse. Den særlige karakter, der kendetegner biavlsektoren, jf. ovenfor, skaber mange forskellige behov, tilgange, synspunkter og former for praksis.

III. Hvad påvirker biers sundhed?

I det seneste årti har flere sundhedsproblemer påvirket biavlsektoren i forskellige lande verden over.

De seneste år er der bl.a. konstateret en øget dødelighed blandt bier både i og uden for EU. Dette har vakt stor bekymring verden over, men det har ikke ved videnskabelige undersøgelser været muligt at fastslå, præcis hvorfor dødeligheden er steget eller i hvilket omfang.

Ikke desto mindre er biers sundhed knyttet til mange forhold af forskellig art (bakterier, vira, parasitter mv.), adgangen til egnede behandlingsformer, forekomsten af invasive arter og miljøforandringer. Brugen af pesticider i landbruget bør også tages i betragtning. Det bør i hvert fald afklares, om pesticider kan spille en rolle for biers sundhed og i hvilket omfang.

For så vidt angår genetisk modificerede organismer (gmo'er) vil Kommissionen fortsat nøje følge udviklingen på området, selv om der ikke hidtil er fundet belæg for, at der er en sammenhæng mellem gmo'er og biers sundhed.

IV. EU's rammer for dyresundhed for så vidt angår bier

- (1) Nuværende dyresundhedsmæssige betingelser for beskyttelsen af biers sundhed i EU

Den gældende lovgivning⁴ indeholder bestemmelser om dyresundhedscertifikater og krav vedrørende biers bevægelser mellem medlemsstaterne. Formålet med disse krav er at forebygge og bekæmpe en række bisygdomme, nemlig amerikansk og europæisk bipest, lille stadebille og Tropilaelapsmiden, der kan sprede sig med biers bevægelser. Lille stadebille (*Aethina tumida*) og Tropilaelapsmiden er eksotiske i EU. Der er derfor indberetningspligt, så medlemsstaterne kan træffe øjeblikkelige foranstaltninger ved udbrud.

Ovennævnte krav gælder dog ikke for en vigtig biparasit (*Varroa*), der findes og er godt etableret i EU, fordi en indskrænkning i biers bevægelser ikke vil begrænse spredningen af denne sygdomsagens og vil pålægge biavlerne en stor byrde. Andre sygdomme, der anses for at være endemiske i EU, behandles tilsvarende. Medlemsstaterne kan få økonomisk støtte til bl.a. at bekæmpe varroamiden (se kapitel X).

(2) Beskyttelse af biers sundhed mod eksotiske sygdomme

Der er fastsat dyresundhedsmæssige betingelser for import af levende bier og humlebier fra tredjelande for at undgå, at der indslæbes eksotiske bisygdomme i EU. De har været i brug siden 2000⁵.

Lille stadebille og Tropilaelapsmiden påførte biavlssektoren store tab i de lande, hvor de var blevet indslæbt, og EU's importregler tillader derfor kun, at dronningebier og kolonier af humlebier fra biosikre anlæg må importeres fra tredjelande. Kravene blev indført for at mindske risikoen for at indslæbe nye sygdomme i EU.

Overholdelsen af de dyresundhedsmæssige betingelser kontrolleres ved import til EU på veterinære grænsekontrolsteder, hvor embedsdyrlæger gennemfører dokumentkontrol, identitetskontrol og fysisk kontrol. Disse foranstaltninger garanterer sikker import af bier, sørger for genetiske ressourcer til biavlerne og opfylder behovet for bestøvere, specielt i drivhuse.

(3) Dyresundhedsstrategien og biers sundhed

Formålet med dyresundhedsstrategien er at etablere et fælles og klart regelsæt om dyrs sundhed. Kommissionen er i øjeblikket ved at udarbejde et forslag til en "**dyresundhedslovgivning**", der med tiden vil erstatte den nuværende grundlæggende veterinærlovgivning med næsten 60 direktiver og forordninger om dyresundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel af levende dyr og produkter heraf, foranstaltninger til sygdomsbekæmpelse, identifikationsregler mv. Det endelige forslag forventes vedtaget i begyndelsen af 2012. Målet er at forenkle den nuværende lovgivning og lægge mere vægt på forebyggelsen ved sygdomsbekæmpelse i tråd med den nye strategi.

Under forberedelserne til den nye dyresundhedslovgivning og særlig i høringsfasen fremhævedes flere gange biers sundhed som et af de områder, der

⁴ Direktiv 92/65/EØF om dyresundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fællesskabet af dyr samt sæd, æg og embryoner, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbetingelser som omhandlet i bilag A, del I, til direktiv 90/425/EØF (EFT L 268 af 14.9.1992, s. 52).

⁵ Beslutning 2000/462/EF (EFT L 183 af 22.7.2000, s. 18), der for nylig er blevet ajourført ved forordning (EU) nr. 206/2010 (EUT L 73 af 20.3.2010, s. 1).

kan drage nytte af en yderligere harmonisering af EU's dyresundhedslovgivning.

Kommissionen er endnu ikke færdig med at evaluere de mulige konsekvenser for biavlsektoren. Det synes dog allerede klart, at en generel dyresundhedslovgivning kan skabe de retlige rammer for væsentlige elementer som f.eks. generelle definitioner og principperne for foranstaltninger til sygdomsbekæmpelse og bevægelser, mens andre elementer kan reguleres i delegerede retsakter eller gennemførelsesretsakter. For spørgsmål, det ikke vil være hensigtsmæssigt at regulere på EU-plan, kunne det også overvejes at gøre mere brug af vejledende dokumenter på EU- og/eller medlemsstatsniveau eller på sektorplan.

(4) Behov for passende videnskabelig og teknisk viden om biers sundhed

De problemer, biavlsektoren står over for med nedgangen i bibestanden over hele Europa og resten af verden, er sammensatte og forskelligartede og har vakt udbredt bekymring, bl.a. på grund af mangelen på egnede lægemidler til at behandle biers sygdomme.

EFSA's projekt fra 2009 om biers dødelighed og tilsyn med bier i Europa⁶ tyder på, at der er mange faktorer, der bidrager til nedgangen i bibestanden. Blandt de faktorer, der er blevet undersøgt, kan nævnes bisygdomme og skadedyr, pesticidforgiftning, indvirkningen af genetisk modificerede afgrøder og belastning som følge af ændringer i ernærings- og klimaforhold. Da der endnu ikke er konstateret nogen direkte årsagsforbindelse mellem stigningen i dødeligheden blandt bier og bestemte stoffer eller agenser, er det stadig uklart, hvad der bør gøres for at komme problemet effektivt til livs.

Indtil der foreligger data og resultater fra overvågningen, er det ikke muligt at fastslå, hvordan situationen reelt ser ud. Derfor er det ikke muligt at iværksætte egnede initiativer for biers sundhed. Det er dog tydeligt, at overvågning spiller en vigtig rolle i denne forbindelse.

Hovedkonklusionerne fra EFSA's projekt viser, at overvågningsordningerne i EU's medlemsstater generelt er svage. Der mangler repræsentative data på landsplan og sammenlignelige data om tab af kolonier på EU-plan. De indsamlede data er generelt heller ikke tilstrækkeligt standardiserede og harmoniserede på EU-plan. Der er ikke indført noget effektivt harmoniseret kontrolsystem for bier til at vurdere omfanget af dødeligheden blandt bier eller forebygge dødelighed så vidt muligt.

Det er Kommissionens mål at iværksætte et overvågningspilotprogram inden udgangen af 2011.

(5) EU-referencelaboratorium for biers sundhed

EU's referencelaboratorier er vigtige redskaber ved risikostyringen på dyresundhedsområdet. Deres rolle er blevet anerkendt i relevant EU-lovgivning

⁶ <http://www.efsa.europa.eu/en/scdocs/doc/27e.pdf>.

om offentlig kontrol⁷ og i vertikale direktiver om EU-foranstaltninger til bekæmpelse af visse dyresygdomme.

Videnskabeligt velfunderede og ensartede undersøgelser er afgørende for, at der kan stilles pålidelige diagnoser, og for gennemførelsen af de nødvendige bekæmpelses- og udryddelsesforanstaltninger. Referencelaboratorierne spiller en vigtig rolle for så vidt angår den videnskabelige og tekniske støtte på dyresundhedsområdet og bidrager til at støtte Kommissionens og medlemsstaternes aktiviteter inden for overvågning, bekæmpelse og udryddelse af dyresygdomme (f.eks. virusbestemmelse, sygdomsovervågning og udvikling af bestemte undersøgelser). Internationalt spiller laboratorierne en vigtig rolle inden for f.eks. standardisering af analysemetoder.

Evalueringen af EU's dyresundhedspolitik⁸ viste, at laboratorienetværk på dyresundhedsområdet har bidraget positivt til at hjælpe med at nå målene for dyresundhedspolitikken for så vidt angår beskyttelsen af menneskers og dyrs sundhed. EU's nye dyresundhedsstrategi understreger, hvor vigtigt det er at fastholde og forbedre EU's diagnosticeringskapacitet (f.eks. ved at støtte netværksaktiviteter for laboratorier).

Som led i strategien er der for nylig gennemført en særlig ekstern evaluering af referencelaboratorierne inden for dyresundhed og levende dyr⁹. En af henstillingerne fra evalueringen var at etablere et nyt referencelaboratorium for biers sundhed¹⁰.

Kommissionen har derfor planer om at udpege et referencelaboratorium for biers sundhed, der skal være i drift inden udgangen af april 2011.

Det vil skulle tage sig af de videnskabelige spørgsmål, der blev kortlagt i ovennævnte rapport fra EFSA, bl.a. fastlæggelsen af grundbetingelserne for gennemførelsen af effektive overvågningsprogrammer. EU-referencelaboratoriet for biers sundhed vil som sin første opgave skulle yde teknisk støtte til ovennævnte overvågningspilotprogram. Tilskuddet til laboratoriet tages fra de eksisterende disponible ressourcer.

(6) Bedre viden om biers sundhed – bidraget fra programmet "Bedre uddannelse – større fødevarerikkerhed"

Der er kommet mere fokus på sundhed som led i programmet "Bedre uddannelse – større fødevarerikkerhed"¹¹.

I 2010 og 2011 vil i alt 160 deltagere fra alle EU-medlemsstaterne og fra syv tredjelandslande lære mere om alle aspekter af biers sundhed og biavl. Et af emnerne for de fire planlagte uddannelsesarrangementer er EU's sundhedskrav ved samhandelen inden for EU og import fra tredjelandslande.

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol (EUT L 165 af 30.4.2004, s. 1).

⁸ http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/final_report_en.htm.

⁹ http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/laboratories/eval_com_ref_labs_report_112009_en.pdf.

¹⁰ Der er i øjeblikket kun et enkelt EU-referencelaboratorium for påvisning af restkoncentrationer, som undersøger honning, men der er ikke noget EU-referencelaboratorium, der beskæftiger sig med biers sundhed.

¹¹ http://ec.europa.eu/food/training_strategy/training/health_bees_exotic_animals_en.htm.

På de to arrangementer, der allerede er afholdt, blev der videreformidlet aktuel viden til 79 embedsmænd for at give dem større forståelse for problemerne vedrørende honningbier. De ventes at fungere som katalysatorer til at øge forståelsen og samarbejdet i deres lande mellem de kompetente myndigheder og implicerede grupper på nationalt, regionalt og lokalt plan.

V. Adgangen til veterinærlægemidler til bier

Ifølge biavlernes organisationer er der ikke nok godkendte lægemidler til behandling af sygdomme hos bier. Det er et generelt problem, der hænger sammen med, at markedet for veterinærlægemidler er lille, og at virksomhederne kun kan forvente et lavt afkast af deres investeringer. På engelsk kaldes disse små markeder ofte "minor uses/minor species" (MUMS) (mindre anvendelser/mindre udbredte arter). Der er blevet iværksat forskellige initiativer, bl.a. af Det Europæiske Lægemiddelagentur^{12 13}.

Der er indført særlige bestemmelser for at fremme innovation og anspore små og mellemstore virksomheder til at udvikle nye veterinærlægemidler, bl.a. med administrativ og proceduremæssig bistand eller, hvor det er relevant, gebyrnedsettelse, afgiftsfritagelse eller udsættelse med gebyrbetalingen¹⁴.

Adgangen til veterinærlægemidler (herunder til bier) blev også behandlet under gennemgangen af de retlige rammer for de pågældende produkter.

Interesseparterne havde under den offentlige høring mulighed for at komme med deres bemærkninger til de stærke og svage sider ved de gældende retlige rammer og kom med forbedringsforslag. De indkomne svar vil Kommissionen anvende til at udarbejde en konsekvensanalyse af gennemgangen og, hvor det er relevant, udarbejde forslag til ændring af de nuværende retlige rammer. Et forslag til retsakt forventes vedtaget i 2012.

VI. Fødevarerikkerhed (reststoffer i honning)

Ifølge den relevante lovgivning¹⁵ skal medlemsstaterne træffe foranstaltninger til at sikre, at når der i en medlemsstat ikke findes noget veterinærlægemiddel, som er godkendt til behandling af en tilstand hos en dyreart, kan en dyrlæge undtagelsesvis anvende lægemidler på en ikke-foreskrevet måde inden for strenge grænser. Denne ordning kaldes "kaskade".

For stoffer, der anvendes under kaskadeordningen, er der ingen klare regler for de maksimale grænseværdier for restkoncentrationer (MRL). Det skaber retsusikkerhed for såvel producenterne (biavlere og dyrlæger) som forbrugerne (de kompetente

¹² Det Europæiske Lægemiddelagentur har iværksat et initiativ vedrørende klassificering med incitament for veterinærlægemidler, der er bestemt til MUMS og begrænsede markeder - (http://www.ema.europa.eu/docs/en_GB/document_library/Regulatory_and_procedural_guideline/2009/10/WC500005157.pdf).

¹³ I december 2009 holdt Det Europæiske Lægemiddelagentur en workshop for at drøfte dette konkrete aspekt vedrørende biers sundhed (http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/bees/docs/EMA_conclusions.pdf).

¹⁴ Kommissionens forordning (EF) nr. 2049/2005 af 15. december 2005 om fastsættelse i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 726/2004 af regler om mikrovirksomheders og små og mellemstore virksomheders betaling af gebyrer til og modtagelse af administrativ bistand fra Det Europæiske Lægemiddelagentur (EUT L 329 af 15.12.2005, s. 4).

¹⁵ Artikel 11 i direktiv 2001/82/EF (EUT L 311 af 28.11.2009, s. 1).

myndigheder med ansvar for fødevarer sikkerhed og i sidste ende forbrugeren) og kan medføre potentielle forstyrrelser på det indre marked for honning.

Kommissionen vil indføre bestemmelser om MRL for stoffer, der anvendes under kaskadeordningen, og om fastlæggelse af referencegrundlag for tiltag. Dette vil lette en harmoniseret kontrol med fødevarer, der bringes på markedet i EU, og vil i sidste ende skabe mere klarhed og sikkerhed omkring EU's retlige rammer.

Der findes fuldt harmoniserede krav i EU med hensyn til veterinærkontrollen ved import af levende dyr, og produkter af animalsk oprindelse, herunder honning og andre biavlsprodukter. Kontrollen gennemføres af medlemsstaternes kompetente myndigheder ved EU's grænsekontrolsteder for at sikre, at de produkter, der importeres fra tredjelande, overholder EU's sundhedsbetingelser for import og frembyder garantier svarende til dem, der gælder for EU-produkter.

VII. Pesticider

For så vidt angår pesticider vedtog Europa-Parlamentet og Rådet i 2009 en ny forordning (EF)¹⁶ om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler. Den nye forordning erstatter Rådets direktiv 91/414/EØF. Den fastholder bestemmelsen om, at pesticider kun kan blive godkendt på EU-plan, hvis anvendelsen ikke indebærer uacceptabel påvirkning af biers sundhed eller bier, eller hvis anvendelsen medfører en ubetydelig eksponering af honningbier¹⁷.

Pesticiders indvirkning på bier vurderes forud for godkendelsen, og der skal i givet fald træffes passende risikobegrænsende foranstaltninger. Får Kommissionen kendskab til negative virkninger som følge af anvendelsen af pesticider, kan der træffes yderligere risikobegrænsende foranstaltninger. Det har været tilfældet for visse insekticider, hvor der er opstået utilsigtede udslip ved såning af behandlede frø¹⁸.

Endvidere arbejder Kommissionen i øjeblikket på en revision af datakravene ved indgivelse af pesticiddossierer, bl.a. for at sikre en bedre beskyttelse af honningbier. Intereseparterne har haft mulighed for at give udtryk for deres syn på de stærke og svage sider ved de gældende retlige rammer og komme med forslag til forbedring.

VIII. Genetisk modificerede organismer (gmo'er)

For så vidt angår gmo'er er der verden over indberettet stigninger i dødeligheden blandt bier, selv om der ikke er meldt om nogen forskel mellem områder, hvor der dyrkes gmo'er ekstensivt (som i Nord-, Syd- og Mellemamerika), og områder, hvor gmo'er er mindre udbredt (som i Europa), eller endda i de EU-medlemsstater, der har forbudt gmo-dyrkning. Denne situation understøtter ikke hypotesen om, at der er sammenhæng mellem øget dødelighed blandt bier og en stigning i gmo-dyrkning.

EU-lovgivningen behandler dette spørgsmål meget forsigtigt. Før en genetisk modificeret plante eller gmo kan udsættes i miljøet og/eller dyrkes, skal den

¹⁶ Forordning (EF) nr. 1107/2009 (EUT L 309 af 24.11.2009, s. 1).

¹⁷ Se punkt 3.8.3 i bilag II til forordning nr. 1107/2009.

¹⁸ Kommissionens direktiv 2010/21/EF (EUT L 65 af 13.3.2010, s. 27).

godkendes efter direktiv 2001/18/EF¹⁹ eller forordning (EF) nr. 1829/2003²⁰ efter en grundig videnskabelig risikovurdering foretaget af EFSA, hvor der bl.a. ses på gmo'ernes potentielle negative virkninger for bier.

IX. Beskyttelse af bier ved at imødegå tabet af biodiversitet

Biers sundhed påvirkes også af tabet af biodiversitet. Blandt de vigtigste direkte årsager til tabet af biodiversitet er ændringer i arealanvendelsen og dårligt forvaltet intensiv dyrkning på den ene side og nedlæggelsen af landbrug på den anden side samt tabet af traditionel land- og skovbrugspraksis, som ellers i mange tilfælde har ført til artsrige levesteder. Tab og opsplnitning af levesteder, forurening og patogener kan muligvis fremme denne udvikling. Af andre mulige medvirkende årsager kan nævnes forstyrrelser i bestøvningstidspunkterne som følge af klimaændringer, udbredelsen af invasive insektarter, der udkonkurrerer naturligt hjemmehørende bestøvere, og invasive planter, der trækker hjemmehørende bestøvere væk fra naturligt hjemmehørende planter.

Kommissionen støtter forskning i bevarelse, genopretning og bæredygtig anvendelse af forskellige bestøverarter i landbruget.

Der er voksende videnskabeligt belæg for, at bier med adgang til en blanding af pollen fra forskellige planter er sundere end bier, der kun lever af én type pollen. At dømme ud fra resultaterne fra en ny undersøgelse²¹ er et miljø med tilstrækkelig biodiversitet til at bevare den økosystemtjeneste, som bestøvning udgør, er afgørende for biers sundhed.

Inden for europæisk landbrug tilbyder programmerne for udvikling af landdistrikterne flere forskellige miljøvenlige landbrugsforanstaltninger til at fremme biodiversiteten. Det omfatter også foranstaltninger, der er relevante for biavlere, f.eks. tilrådighedsstillelse af planter, der tiltrækker honningbier. Der er belæg for, at den slags foranstaltninger skaber store miljømæssige fordele, navnlig i kraft af den måde, hvorpå de understøtter biodiversiteten gennem landbruget, og de gavner også honningbier, da de begrænser risikoen for utilstrækkelig bestøvning.

Kommissionen er desuden ved at forberede en meddelelse om EU's biodiversitetsstrategi for at nå EU's biodiversitetsmål for 2020, hvori den vil se på, hvordan tabet af biodiversitet kan forebygges eller imødegås ved at tackle årsagerne. Gennemførelsen af denne strategi ventes at have en positiv effekt på biers sundhed.

X. Den fælles landbrugspolitik og biers sundhed

Ud over ovennævnte landbrugs- og miljøforanstaltninger er der fastsat en række foranstaltninger til støtte for biavlsektoren i Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen)²². Foranstaltningerne kan

¹⁹ EFT L 106 af 17.4.2001, s. 1.

²⁰ EUT L 268 af 18.10.2003, s. 1.

²¹ Gennemført af INRA (Cedric Alaux, François Ducloz, Didier Crauser og Yves Le Conte, 2010 - "Biology Letters", offentliggjort online den 20. januar 2010; doi: 10.1098/rsbl.2009.0986).

²² Artikel 106 i forordningen (EUT L 299 af 16.11.2007, s. 1).

indgå i de biavlsprogrammer, medlemsstaterne udarbejder, og kan, hvis de vurderes at være støtteberettigede, opnå medfinansiering fra EU. Programmerne har en løbetid på tre år ad gangen.

Selv om hovedformålet med foranstaltningerne er at effektivisere produktionen og afsætningen af honning, er en del af udgifterne afsat til at forebygge udbredelsen af varrobose og genoprette bibestandene.

Kommissionen har forelagt Rådet og Europa-Parlamentet en rapport om foranstaltninger til forbedring af betingelserne for produktion og afsætning af biavlsprodukter i perioden 2008-2010²³. Konklusionen i denne rapport var, at ordningen med nationale programmer giver gode resultater i biavlssektoren for såvel medlemsstaterne som biavlerne.

I september 2010 godkendte Kommissionen de 27 medlemsstaters nationale programmer med henblik på at forbedre produktionen og afsætningen af biavlsprodukter i perioden 2011-2013. EU's bidrag til finansieringen af programmerne er steget fra 26 millioner EUR til 32 millioner EUR om året svarende til næsten 25 % i forhold til den tidligere periode (2008-2010).

XI. Forskning i biers sundhed

EU støtter forskningsprojekter i biers sundhed gennem det 7. rammeprogram (RP7).

Der er allerede afsat i alt næsten 10 millioner EUR til forskning i honningbier og andre bestøvere. De nuværende projekter²⁴ beskæftiger sig med nedgangen i både vilde og domesticerede bestøvere, herunder honningbikolonier, i Europa og de potentielle årsager hertil samt udviklingen af egnede diagnoseværktøjer.

Derudover støtter Kommissionen COST-aktionen, som gennemføres af COLOSS²⁵, og hvor der er oprettet et net af forskere og andre interesseparter over hele Europa for at følge udviklingen i tabet af kolonier og samarbejde med deltagerne i nationale forskningsprogrammer om at forstå og bekæmpe de faktorer, der ligger til grund for større tab af kolonier.

XII. Formidling af spørgsmål vedrørende biers sundhed

Det er et af Kommissionens vigtigste mål at forbedre kommunikationen mellem de relevante aktører på EU-plan og på nationalt, regionalt og lokalt plan samt på tværs af politikområder. Selv om dette kan ske på mange måder, forventes det, at Kommissionens nye websted²⁶ vil blive et europæisk knudepunkt for de implicerede parter. Webstedet tilbyder sektorspecifik information om en lang række aktiviteter og lovgivning vedrørende biers sundhed. Der er også link til andre websteder om dyresundhed, forskning, pesticider mv., hvor der kan findes yderligere oplysninger. Kommissionen har planer om at afholde yderligere drøftelser med interesseparterne om, hvordan kommunikationen kan forbedres.

²³ KOM(2010) 267 endelig.

²⁴ De igangværende projekter er Bee Doc, Cleanhive og STEP.

²⁵ <http://www.coloss.org/>.

²⁶ http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/bees/index_en.htm.

XIII. Global forbindelse til internationale aktiviteter

Verdensorganisationen for Dyresundhed (OIE), den anerkendte internationale normgivende organisation for dyrs sundhed, udsendte for nylig en erklæring om biers sundhed²⁷, hvori det internationale samfund blev opfordret til at intensivere forskningen i årsagerne til dødeligheden blandt bier og til at kontrollere og bekæmpe de forskellige nye og allerede kendte sygdomme bedre. Biers sundhed nævnes også i organisationens femte strategiplan for 2011-2015. OIE har desuden udarbejdet foldere om biers sygdomme²⁸.

Kommissionen samarbejder tæt med OIE for at udveksle videnskabelig information om biers sundhed, opnå synergieffekter og undgå overlapninger med fremtidige initiativer.

XIV. Konklusioner

Kommissionen har allerede iværksat mange initiativer på tværs af forskellige politikområder både for at opnå bedre forståelse af de faktorer, der har indflydelse på biers sundhed, og for at tackle de allerede kendte problemer bedre. De igangværende initiativer skal videreføres og om nødvendigt forstærkes på grundlag af en relevant vurdering af de mulige risici for dyrs og menneskers sundhed og risiciene for miljøet bredt. Kommissionen skal tage hensyn til de relevante socioøkonomiske aspekter og til, at sektoren skal forblive konkurrencedygtig på verdensmarkedet.

Kommissionen har forpligtet sig til at iværksætte flere forskellige initiativer som beskrevet i denne meddelelse. Det er vigtigt at forstå, at de pågældende initiativer kun kan blive vellykkede, hvis alle interesseparter deltager konstruktivt og åbent.

Derfor vil Kommissionen indlede drøftelser i de relevante fora for at opnå omfattende feedback på sine hensigter og forbedre sin vurdering og forvaltning af situationen vedrørende biers sundhed.

Det er dog klart, at det ikke er nok at sætte ind på europæisk plan. Der skal bl.a., men ikke kun, gøres fremskridt inden for biavlernes biosikkerheds- og produktionspraksis, udviklingen af nye lægemidler til bier fra industriens side og tilrettelæggelsen af bedre uddannelsesprogrammer for myndighederne og biavlere.

Navnlig ngo'er og biavlsektorens fora kan spille en dobbelt rolle og både igangsætte og gennemføre mange nye initiativer. På et område som biavlsområdet, hvor der er forholdsvis mindre regulering, er det højst sandsynligt, at bedre vejledning fra de nationale og internationale organisationers og biavlernes side kan have store positive virkninger og vil være fuldt i overensstemmelse med proportionalitets- og nærhedsprincippet.

Kommissionen er interesseret i at høre, hvad Europa-Parlamentet og Rådet mener om de initiativer, der er beskrevet i denne meddelelse.

²⁷ http://www.oie.int/eng/press/en_100428.htm.

²⁸ <http://www.oie.int/eng/ressources/BEES-EN.pdf>.

Det er vigtigt at forstå, at de pågældende initiativer kun kan blive vellykkede, hvis alle interesseparter deltager konstruktivt og åbent. Biavlerne og medlemsstaternes kompetente myndigheder spiller en afgørende rolle ved udviklingen af effektive initiativer.
